

BIBLIOTEKININKYSTĖS IR INFORMACIJOS MOKSLŲ BEI KNYGOTYROS IR DOKUMENTOTYROS INSTITUTAI 2008 METAIS

Vilniaus universiteto Knygotyros ir dokumentotyros institutas
Universiteto g. 3, LT-01511 Vilnius, Lietuva
alma.braziuniene@kf.vu.lt

SUKAKTYS, MINĖJIMAI, PASKYRIMAI

2008-ųjų rugsėjį ir spalį jubiliejinius gimtadienius šventė prof. Audronė Glosienė ir doc. Nastazija Keršytė. Lapkričio 26 dieną VU senato salėje vyko atvira prof. Osvaldo Janonio paskaita, skirta jo 60-mečiui. Visus jubiliatų sveikino Vilniaus universiteto rektorius prof. Benediktas Juodka.

Doc. Arvydas Pacevičius Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. gegužės 15 d. nutarimu nr. X-1545 paskirtas Lietuvos mokslo tarybos Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto nariu, o 2008 m. rugsėjo 26 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu nr. ISAK-2643 – Lietuvių kalbos instituto tarybos nariu.

APDOVANOJIMAI

2008 m. pavasarį Studijų kokybės vertinimo centro organizuotame Aukštojo mokslo vadovėlių konkurse pirmą vietą už vadovėlių *Knygotyra* laimėjo mokslininkų kolektyvas:

prof. habil. dr. Domas Kaunas (sudarytojas ir ats. redaktorius), doc. dr. Aušra Navickienė, prof. dr. Vanda Stonienė, doc. dr. Remigijus Misiūnas, doc. dr. Julija Zinkevičienė, dr. Violeta Černiauskaitė, prof. dr. A. Glosienė, dokt. Iveta Jakimavičiūtė. Apdovanojimą šiems autoriams birželio 26 dieną įteikė Švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius.

Knygotyros ir dokumentotyros instituto (toliau – KDI) magistrantei Ingai Liepaitei už magistro darbą „Knygotyros branda ir vaidmuo Lietuvos moksle“ (vadovas prof. D. Kaunas) buvo paskirta Miunsterio premija. Ją birželio 12 d. įteikė Vilniaus universiteto garbės daktarė, Miunsterio „Balticum“ fondo steigėja prof. Maria Wasna. Prof. A. Glosienei Lietuvos Respublikos kultūros ministerija skyrė geriausio 2007 metų bibliotekos vadovo vardą ir apdovanojimą, Nyderlandų karalienė Beatričė lankydamasi Vilniaus universitete ją apdovanojo Oraniečių-Nassau dinatijos kavalieriaus ordinu. Gruodžio

22 d. dr. Almai Braziūnienei įteikta Vilniaus universiteto Rektoriaus mokslo premija.

AKADEMINĖ VEIKLA

2008 m. diplomus gavo 17 archyvistikos, 53 bibliotekininkystės ir informacijos (35 dieninių studijų ir 18 neakivaizdinių), 23 leidybos specialybių bakalaurai. Magistro studijas sėkmingai baigė 8 bibliotekų ir informacijos centrų vadybos, 4 muziejinių kystės, 1 knygotyros ir 12 leidybos programų studentų.

2008 m. rugsėjį į abiejų institutų kuruojamas programos priimtas 141 studentas, iš jų 32 – į archyvistikos, 42 – į leidybos, 41 – į dieninę ir 26 – į neakivaizdinę bibliotekininkystės ir informacijos specialybes. 2008 m. KDI bei Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institute (toliau – BIMI) studijavo 15 doktorantų. Į pirmą doktorantūros kursą priimti: Žygintas Bučys (disertacijos tema „Muziejų veiklos vertinimas“, vadovė doc. N. Keršytė), Arūnas Gudiničius („Skaitmeninės knygos kokybė“, vadovė doc. A. Navickienė, konsultantė doc. Nerutė Kligenė), I. Liepaitė („Nacionalinė knygotyros mokykla: Lietuvos pavyzdžiai“, vadovas prof. D. Kaunas, konsultantas prof. Krzysztof Migoń, Wrocławo universitetas) ir Nijolė Raudytė („Bibliografijos raida Lietuvoje 1945–1990 metais“, vadovas prof. O. Janonis).

BIMI doktorantė Žibutė Petrauskienė 2008 metų liepos 2 dieną apgynė humanitarinių mokslų daktaro disertaciją „Elektroninių informacijos išteklių – licencijuojamų duomenų bazių – valdymas Lietuvos akademinėse bibliotekose“ (mokslinis vadovas

doc. Povilas Abarius, oponentai prof. A. Glošienė ir prof. Elena Macevičiūtė).

KONFERENCIJOS IR SEMINARAI LIETUVOJE

Rugsėjo 25–27 dienomis vyko KDI rengiama tradicinė tarptautinė knygotyros konferencija, skirta Martyno Jankaus 150-osioms gimimo metinėms. Per tris konferencijos dienas Vilniuje, Šilutėje ir Bitėnuose buvo perskaityti 27 pranešimai: šešis parengė KDI mokslininkai (D. Kaunas, O. Janonis, R. Misiūnas, A. Navickienė, I. Jakimavičiūtė, J. Zinkevičienė), aštuonis – pranešėjai iš užsienio šalių (Lenkijos, Rusijos, Estijos, Latvijos, Baltarusijos), taip pat kitų Lietuvos universitetų ir kultūros įstaigų atstovai. Pranešimų pagrindu parengti straipsniai publikuoti „Knygotyros“ mokslo darbų 52-ajame tome.

Rugsėjo 17–20 d. Vilniuje vykusios tarptautinės konferencijos „Informacijos ieška kontekste (ISIC)“ organizatorių gretose buvo ir prof. E. Macevičiūtė, prof. A. Glošienė ir kiti institutų darbuotojai. Dr. Zinaida Manžuch dalyvavo vasario 11 d. Vilniuje vykusioje konferencijoje „Lietuvos kultūros paveldas atsiveria pasauliui: rezultatai“ ir lapkričio 17–18 d. INFOBALT konferencijos seminare „Bibliotekų elektroninės informacijos infrastruktūros kūrimas ir e. paslaugos mokslui, studijoms, visuomenei ir verslui“, ten skaitė pranešimus.

Birželio 19 d. Panevėžio miesto rusų kultūros centro konferencijoje pranešimą skaitė prof. O. Janonis, spalio 23 d. Pasvalio Mariaus Katiliškio bibliotekoje vykusiame

seminare „Rankraštynas aukštųjų technologijų amžiuje: atminties kultūros formavimasis“ – doktorantė Rima Cicėnienė, lapkričio 11 d. Kauno apskrities viešosios bibliotekos surengtoje konferencijoje „Spaudos paveldas Kauno regiono atminties institucijose: išsaugojimo ir sklaidos perspektyvos“ – dr. A. Braziūnienė. Prof. D. Kaunas, doc. A. Pacevičius ir knygotyros studijų programos magistrantas Tomas Petreikis lapkričio 7 d. dalyvavo Plungėje vykusioje konferencijoje „Žemaičių knyga-4“ ir skaitė pranešimus.

Mokslinėje konferencijoje „Biržiškos skaitymai 2008“, vykusioje gruodžio 4 d. Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešojoje bibliotekoje tema „Skaitymas: praeitis, dabartis, perspektyvos“, pranešimus skaitė doktorantė Inesa Sibirian ir doc. Vita Mozūraitė. Ji taip pat dirbo Kultūros ministerijos sudarytoje Skaitymo skatinimo komisijoje ir įvairiuose Lietuvos miestuose skaitė paskaitas vaikų skaitymo bei skaitymo skatinimo metodikų temomis. Šia tema Seime skaitė pranešimą nacionalinėje konferencijoje, skirtoje 2008-iesiems Skaitymo metams.

MOKSLO RENGINIAI UŽSIENYJE

2008 m. sausio 28–30 d. doc. Jurgita Rudžionienė ir doktorantės Ugnė Rutkauskienė bei Jelena Saikovič skaitė pranešimus Kroatijos mieste Zadare vykusiame 16-ajame BOBCATSSS simpoziume. Doc. A. Pacevičius gegužės 21–25 d. dalyvavo Bordo mieste (Prancūzija) vykusiame Europos mokslo rėmimo fondo finansuojamame moksliniame seminare „Ego dokumentai

Europos kontekste. Raštija pirmuoju asmeniu Europoje nuo Viduramžių pabaigos iki XX a. pradžios“, kur skaitė pranešimą „Ego dokumentai Lietuvoje“. Birželio 14–18 d. tradicinėje 15-oje konferencijoje „Krymas-2008“ skaitė pranešimus doc. J. Zinkevičienė ir doktorantė J. Saikovič. Ji kartu su Kristina Lymanaitė liepos 6–18 d. taip pat dalyvavo Tarptautinėje studentų vasaros mokykloje Bulgarijos Kitten miestelyje. Rugsėjo 24–27 d. Tartu vykusiame Baltijos šalių audiovideoarchyvų tarybos metinėje konferencijoje pranešimą skaitė dr. Z. Manžuch. KDI doktorantės Jolita Steponaitienė ir R. Cicėnienė spalio 15–17 d. dalyvavo Lvovo I. Franko universiteto bibliotekos 400 metų jubiliejinėje konferencijoje, ten skaitė pranešimus. R. Cicėnienė taip pat skaitė pranešimą lapkričio 25–27 d. Minske Baltarusijos MA bibliotekoje vykusiame konferencijoje. Spalio 30–31 d. Breste (Baltarusija) surengtoje tarptautinėje konferencijoje „Bresto krašto knygų rinkiniai: tyrimų problemos ir perspektyvos“ pranešimą skaitė dr. A. Braziūnienė.

TARPTAUTINIAI RYŠIAI IR PROJEKTINĖ VEIKLA

2008 m. sausio 15 d. paskelbtas Nacionalinės humanitarinių mokslų programos „Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas“ (NMP: PT 20071205) projektas. Jo kūrimo darbo grupėje dalyvavo doc. Arvydas Pacevičius (grupės vadovas) ir doc. Rimvydas Laužikas.

Buvo tęsiami anksčiau pradėti projektai. Europos Sąjungos projekte „Skaitmeninis

Europos išsaugojimas“ (2006–2008) dalyvavo BIMi mokslininkai: prof. A. Glosienė, doc. R. Laužikas, doc. Marija Prokopčik, doktorantės J. Kuprienė ir J. Saikovič.

Projekto „Šiaurės, Baltijos šalių ir Rusijos knygos, bibliotekų ir skaitymo istorijos tinklas“ (HIBOLIRE) taryboje Lietuvai atstovavo doc. A. Navickienė. Buvo tęsiamas tarpfakultetinis projektas „Nacionalinio tapatumo išsaugojimas globalizacijos sąlygomis: doktorantūros studijų programų atnaujinimas ir podiplominių studijų modelio sukūrimas“ (projekto valdyboje prof. D. Kaunas, koordinatorius doc. A. Pacevičius, dalyvavo doc. A. Navickienė) ir projektas „Žinių ir specialiųjų kompetencijų vertinimo sistemos vystymas įkuriant Vilniaus universiteto egzaminavimo centrą“ (projekto valdymo grupės narys prof. D. Kaunas, dalyvavo doc. A. Navickienė). Europos Komisijos finansuojamame projekte „Europos skaitmeninė biblioteka: teminis tinklas“ toliau dalyvavo doc. dr. J. Rudžionienė, projekte „Nordplus“ – doktorantė J. Saikovič, „Norslis“ (Šiaurės šalių informacijos studijų mokslinė mokykla) – doc. R. Laužikas.

Baigtas lituanistikos mokslinių tyrimų projektas „Vilniaus bažnytinės provincijos archyvų dokumentų ir knygų metaduomenų informacinės sistemos plėtra, sklaida ir prieiga (BARIS PSP)“, remtas Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo (vadovas doc. A. Pacevičius, dalyvavo doc. R. Laužikas). Pagal sukauptą medžiagą parengta ir išleista kompaktinė plokštelė „Molėtų dekanato bažnyčių archyvai ir bibliotekos“ (sudarytojas doc. A. Pacevičius). A. Pacevičius taip

pat dalyvavo LVMSF remtame Lituanistikos mokslinių tyrimų projekte „Lietuvos krikšto įprasminimas ir refleksija: krikščionėjimo šaltinių kritika, sisteminimas, istoriografinis vaidmuo“ (2007–2008, projekto vadovas dr. Arūnas Streikus). Tuo tikslu lapkričio 19–29 d. lankėsi Sankt Peterburgo atminties institucijose, rinko ir apibendrinė skaitymo potyrių ir praktikų krikščionėjančiose Lietuvos bendruomenėse medžiagą.

PUBLIKACIJOS

Mokomieji leidiniai

Išleista Šiaulių universiteto vykdyto projekto „Biblionova“ mokomoji knyga *Informacinių gebėjimų ugdymas* (Šiaulių universiteto leidykla, 402 p.), kurioje greta kitų autorių ir doc. J. Rudžionienė, doc. V. Mozūraitė, prof. A. Glosienė. Pasirodė doc. N. Keršytės mokomoji knyga *Lietuvos muziejai* (Vilniaus universiteto leidykla, 2007, 76 p.), doc. J. Rudžionienės (kartu su bendraautoriais) – *Rinkodaros priemonių valdymas kultūros įstaigų veikloje* (Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centras, 2007, 212 p.).

Monografijos, teminiai rinkiniai, informaciniai leidiniai

Išleista dr. A. Braziūnienės monografija *Bibliofilija kaip asmenybės raiška: Kazio Varnelio biblioteka* (272 p., iliustr.), iš knygotyros pozicijų nagrinėjanti vieną asmeninę biblioteką. Doc. R. Misiūnas parengė šaltinių publikaciją *Didi maža tauta: Lietuvos įvaizdžio kampanija JAV 1919 metais* (leidykla „Bonus

animus“, 336 p.), doc. A. Pacevičius ir dr. Z. Manžuch – tarptautinės mokslinės konferencijos, vykusios 2007 metų spalio 4–5 dienomis, medžiagą *Atminties komunikacija archyvuose, bibliotekose ir muziejuose* (Vilniaus universiteto leidykla, 288 p.). Mokslo taikomąjį leidinį – asmeninės bibliotekos knygų parodos katalogą *Visos Vydūno knygos* parengė prof. D. Kaunas. Prof. O. Janonis paskelbė autobibliografijos rodyklę *Osvaldas Janonis*, apimančią 1968–2007 metus (Vilniaus universiteto leidykla, 106 p.).

Straipsniai, recenzijos, vertimai

BIMI mokslininkai ir doktorantai 2008 metais Lietuvoje recenzuojamuose mokslo leidiniuose, įtrauktuose į Lietuvos mokslo tarybos patvirtintas mokslines informacines duomenų bazines („Knygotyroje“, „Informacijos moksluose“ ir „Archivum Lithuanicum“), paskelbė devynis mokslinius straipsnius. Jų autoriai: A. Krakytė, J. Kuprienė, R. Laužikas, Z. Manžuch, A. Pacevičius, M. Prokopčik, U. Rutkauskienė, I. Sibirian. KDI autoriai paskelbė 9 straipsnius „Knygotyroje“ (Eglė Akstinaitė, Nijolė Bliūdžiuvienė, A. Braziūnienė, Gintarė Galinienė, I. Jakimavičiūtė, D. Kaunas, I. Liepaitė, A. Navickienė, J. Steponaitienė). Didžiojoje Britanijoje leidžiamame tęstiniame knygotyros leidinyje „Library history“ (t. 24), įrašytame į *ISI Master Journal List* sąrašą, buvo išspausdinti doc. A. Navickienės ir doktorantės Živilės Zavadskytės-Zakarauskienės straipsniai. Prof. E. Macevičiūtė paskelbė du straipsnius ISI duomenų bazėje esančiame žurnale „Information Research“.

Kolegijų, nacionalinių ir universitetų bibliotekų draugijos leidinyje „Sconul Focus“ publikuotas doktorančių Ž. Petrauskienės ir Irenos Krivienės straipsnis (2007, nr. 42), Latvijos valstybės archyvų generalinės direkcijos leidinyje „Latvijas archivi“ (nr. 2) – doktorantės N. Bliūdžiuvienės straipsnis. Kituose recenzuojamuose mokslo leidiniuose mokslinius straipsnius paskelbė prof. O. Janonis, doc. A. Pacevičius, doc. R. Laužikas.

Lietuvoje vykusią tarptautinių mokslinių konferencijų medžiagos leidiniuose straipsnius taip pat paskelbė doc. A. Keršytė, dr. A. Braziūnienė, doc. R. Laužikas, N. Bliūdžiuvienė (leidinyje „Atminties komunikacija archyvuose, bibliotekose ir muziejuose: mokslo, politikos ir praktikos sąveika“), taip pat doktorantė J. Steponaitienė („Panevėžio krašto išeivijos kultūrinis palikimas Lietuvos kultūros paveldo saugyklose“).

Užsienyje vykusią konferencijų medžiagą ir pranešimų tezes publikavusiame leidinyje yra ir abiejų institutų autorių: doc. J. Rudžionienė ir doktorantė U. Rutkauskienė (Kroatijoje vykusio 16-ojo BOBCATSSS simpoziumo „Laisva informacijos prieiga visiems“ medžiaga), doc. J. Zinkevičienė (konferencijos „Krymas 2008“ elektroninis išteklius bei Maskvoje vykusios konferencijos „Dokumentacija informacijoje visuomenėje“ pranešimų tezes), doc. R. Laužikas (Tomare vykusios konferencijos medžiaga), dr. Ž. Petrauskienė (Londone vykusios konferencijos elektroninių išteklių tema pranešimo tezes), dr. Z. Manžuch (Tartu vykusios metinės Baltijos šalių

audiovideoarchyvų tarybos metinis pranešimas), doktorantė R. Cicėnienė (Minske vykusios tarptautinės konferencijos „Knyga – kultūros šaltinis“ medžiaga).

Informacinius straipsnius biografijų žodynui „Lietuvos knygos veikėjai“, publikuotus „Knygotyros“ 51-ajame tome, parengė prof. D. Kaunas (10 biogramų), doktorantės I. Jakimavičiūtė (8 biogramos) ir Ž. Zavadskytė-Zakarauskienė (5 biogramos), prof. O. Janonis (3 biogramos). *Visuotinės lietuvių enciklopedijos* 13–14 tomuose bei specializuotame tome *Lietuva* buvo išspausdinta vienuolika prof. D. Kauno parašytų straipsnių, po vieną – prof. E. Macevičiūtės, doc. A. Navickienės ir doc. R. Misiūno. Prof. O. Janonio straipsnis slapyvardžių tema paskelbtas straipsnių rinkinyje *Apie lietuviškuosius slapyvardžius*.

Knygų recenzijas leidiniuose, įtrauktuose į *ISI Web of Science* duomenų bazes, parašė prof. E. Macevičiūtė (trylika recenzijų leidi-

nyje „Information research“, 2008, t. 13), dr. Zinaida Manžuch (dvi knygų recenzijos tame pačiame „Information research“, 2008, t. 13) ir doc. V. Mozūraitė (viena recenzija ten pat). Leidinyje „Journal of documentation“ (2008, t. 64, nr. 4) recenziją publikavo Ž. Petrauskienė. „Knygotyros“ 50-ajame ir 51-ajame tomuose užsienio ir Lietuvos autorių knygas recenzavo prof. O. Janonis ir doc. R. Laužikas, „Kultūros barų“ 5-ajame numeryje – doc. A. Pacevičius.

Profesiniuose leidiniuose „Tarp knygų“ ir „Žvirblių takas“ pasirodė doc. V. Mozūraitės ir prof. E. Macevičiūtės straipsnių. E. Macevičiūtė taip pat paskelbė Johno Fiske's veikalo *Populiariosios kultūros supratimas* vertimą į lietuvių kalbą („Žaros“ leidykla, 174 p). Doc. R. Laužikas publikavo straipsnių žurnaluose „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje“, „Etnokosmologija“, „Lietuvos archeologija“, „Archaeologia Lituana“.

Parengė Alma Braziūnienė